

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

сергій 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Основи бізнесу

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Міжфакультетська дисципліна

вид дисципліни: **за вибором**

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“ 27” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к. е. н., доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Дерід І.О.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від “27” серпня 2021 року № 1

В.о. завідувача кафедри

(підпис)

Ірина ДЕРІД
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “ 27” серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи бізнесу» є міжфакультетською дисципліною циклу гуманітарної, соціально-економічної та фундаментальної підготовки за вибором студентів.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є вивчення основ ведення бізнесу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- Розкрити сутність підприємництва та основні форми підприємництва;
- Розкрити основні категорії підприємництва;
- Ознайомити із процесом створення та реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності;
- Ознайомити із принципами оподаткування;
- Розглянути основи управління підприємством;
- Ознайомитись із процесом ризик-менеджменту в бізнесі;
- Розглянути основи та принципи фінансування підприємства;
- Розкрити задачі та основні процеси лізингу, факторингу, форфейтингу;
- Ознайомитись із механізмами франчайзингу;
- Ознайомитись із процедурою стратегічного управління підприємством;
- Розкрити процеси просування продукції та мерчандайзингу;
- Ознайомитись із рекламним процесом у бізнесі;
- Розкриття сутності процедури банкрутства;

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2 або 3	-й
Семестр	
3 або 5	-й
Лекції	
32 год.	год.

Практичні, семінарські заняття	
-	год.
Лабораторні заняття	
Не заплановано	год.
Самостійна робота	
58 год.	год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Знати:

- сутність підприємництва та основні форми підприємництва;
- основні категорії підприємництва;
- процес створення та реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності;
- принципи оподаткування ;
- основи управління підприємством;
- основи процесу ризик-менеджменту в бізнесі;
- основні способи фінансування бізнесу;
- основи стратегічного управління;
- механізм франчайзингу;
- механізми просування продукції та реклами;
- процедуру банкрутства;

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність понять підприємець та підприємництво. Основні форми ведення підприємницької діяльності. Класифікація суб'єктів підприємницької діяльності.

Зміст. Підприємець, підприємництво, фізичні особи-підприємці та підприємства; класифікація суб'єктів підприємництва за масштабами, формою власності, організаційною формою.

Тема 2. Основні категорії підприємництва.

Зміст: Товари та послуги, життєвий цикл товару, ринок (попит та пропозиція, конкурентні ситуації на ринку та механізми ціноутворення, витрати та прибуток; аналіз потенційного ринку).

Тема 3. Процес створення та реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності.

Зміст. Специфіка створення фізичної особи підприємця; специфіка створення та реєстрації підприємства.

Тема 4. Ризик-менеджмент бізнес-процесу.

Зміст. Сутність та класифікація ризиків; процес управління ризиками; стратегії реагування на ризики.

Тема 5. Підприємство як організація і менеджмент організації

Зміст. Організація; структура організації; менеджмент; теоретичні моделі менеджменту; ризики управління персоналом; управлінська структура організації.

Тема 6. Імідж організації

Зміст. Сутність і структура іміджу організації; імідж керівника організації; організаційна (корпоративна) культура; фірмовий стиль.

Тема 7. Оподаткування бізнесу в Україні

Зміст: Основні поняття в оподаткуванні; податок на прибуток; податок на доходи фізичних осіб; спрощена система оподаткування; ПДВ; акцизний податок; єдиний соціальний внесок.

Тема 8. Податкове планування зовнішньоекономічної діяльності

Зміст. Проблема подвійного оподаткування; офшори; BEPS проти офшоризації; трансфертне ціноутворення як механізм мінімізації оподаткування.

Тема 9. Фінансування бізнесу.

Зміст. Сутність фінансових ресурсів підприємства; види позичкового фінансування: інвестиційні банківські кредити, бридж-кредити під майбутні IPO, синдіковані банківські кредити, LBO- фінансування, векселі та облигації; сутність та процес лізингу в бізнесі; сутність та процес факторингу в бізнесі; сутність та процес форфейтингу в бізнесі.

Тема 10. Франчайзинг

Зміст. Франшиза, франчайзі, франчайзер; вимоги до франчайзі; роялті; види франчайзингу; плюси та мінуси франчайзингу; приклади успішних франшиз.

Тема 11. Середовище фірми та стратегічне управління фірмою.

Зміст. Сутність стратегічного управління; поняття і види середовища фірми; SWOT-аналіз в стратегічному управлінні; формування товарної стратегії підприємства; матриця БКГ.

Тема 12. Збут та просування продукції фірми.

Зміст: Канали розповсюдження продукції; сутність та методи мерчандайзингу.

Тема 13. Реклама.

Зміст. Сутність реклами; реклама на телебаченні; реклама по радіо; реклама у пресі; зовнішня реклама; реклама та Інтернет; чуттєва реакція на рекламу.

Тема 14. Процедура банкрутства фірми.

Зміст. Банкрутство, боржник, що робити, якщо ситуація загрожує ризиком, санація боржника до відкриття провадження у справі; провадження справи про банкрутство; етапи процедури банкрутства; антикризовий PR.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
<i>Тема 1. Сутність понять підприємець та підприємництво. Основні форми ведення підприємницької діяльності. Класифікація суб'єктів підприємницької діяльності.</i>	4	2				2
<i>Тема 2. Основні категорії підприємництва.</i>	8	4				4
<i>Тема 3. Процес створення та реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності.</i>	6	2				4
<i>Тема 4. Ризик-менеджмент бізнес-процесу.</i>	6	2				4
<i>Тема 5. Підприємство як організація і менеджмент організації</i>	6	2				4
<i>Тема 6. Імідж організації</i>	6	2				4
<i>Тема 7. Оподаткування бізнесу в Україні</i>	6	2				4
<i>Тема 8. Податкове планування зовнішньоекономічної діяльності</i>	6	2				4
<i>Тема 9. Фінансування бізнесу</i>	10	2				8
<i>Тема 10. Франчайзинг</i>	6	2				4
<i>Тема 11. Середовище фірми та стратегічне управління фірмою.</i>	6	2				4
<i>Тема 12. Збут та просування продукції фірми.</i>	6	2				4
<i>Тема 13. Реклама.</i>	8	4				4
<i>Тема 14. Процедура банкрутства фірми.</i>	4	2				2
Залік	2					2
Усього годин	90	32				58

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять НЕ передбачено

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 1	2
2	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 2	4

3	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 3. 1. Прочитати лекцію, заходячи за всіма посиланнями. 2. Написати 10 тестів за матеріалів з 4 варіантами відповіді, правильний виділити. 3. Заповнити заяву на реєстрацію ФОП (коли заповнюєте види діяльності користуйтеся КВЕД - є посилання) 4. Придумати найменування для ЮО, що займається підприємницькою діяльністю, вкажіть вид діяльності що обрали з кодом по КВЕД і дайте повне найменування скорочене паралельно можна придумати комерційну назву. При цьому, звертайте увагу на вимоги до найменування ЮО і за посиланням в конспекті перевірте - чи не зайнята ця назва - і випишіть схожі назви з реєстра кілька штук.	4
4	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 4. Вирішити задачі.	4
5	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 5. Написати тест за темою.	4
6	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 6. Написати тест за темою.	4
7	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 7 Написати тест за темою.	4
8	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 8 Написати тест за темою.	8
9	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 9.	4
10	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 10. Виконання роботи із каталогом франшиз.	4
11	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 11. Провести SWOT-аналіз	4
12	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 12. Пройти тест за темою 12.	4
13	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 13. Пройти тест за темою 13.	4
14	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 14	2
15	Підготовка до заліку	2
	Разом	58

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Методи навчання – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу:

- словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);

- наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
  - практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).
2. За організаційним характером навчання:
- методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
  - методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
  - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
  - бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.
3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

8. Методи контролю

У даному курсі дисципліни використовуються наступні форми контролю:
 дискусія з пройденого матеріалу;
 виконання в рамках самостійної роботи студента письмових завдань, що надсилаються через дистанційний курс;
 підсумковий контроль у вигляді письмового заліку.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість написати залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Основи бізнесу», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2182>

Критерії оцінки успішності та результатів навчання

1. З ряду тем передбачене виконання письмових завдань в рамках самостійної роботи студента. За кожне завдання передбачене певну максимальну кількість балів. Повне і правильне виконання завдання дає максимальну кількість балів. Неповне чи неправильне виконання завдання призводить до зниження балів.
2. Підсумком вивчення дисципліни є складання письмового заліку. Залік передбачає 27 тестових питань по 2 бали за правильну відповідь та 1 питання, що потребує розширеної відповіді на 6 балів максимум. Питання до заліку надають заздалегідь.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота														Разом	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
		5	3	3	5	5		5	5	5	5	4		40	60	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Балдин К.В. Риск-менеджмент: Учебное пособие / Балдин К.В., Воробьев С.Н. — М.: Гардарики, 2005. - 285 с: ил.
2. Дерен В.И., Дерен А.В. Экономика и международный бизнес: монография.2-е издание. Москва: Юрайт, 2019. 265 с.
3. Друкер Питер Ф. Менеджмент [Текст]: Пер. с англ. – М: Издательство И. Д. «Вильямс», 2012 г.
4. Звітність підприємства: підручник / М.І. Бондар, Ю.А. Верига. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 570 с.
file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/Zvitnist%20pidpr_Bondar.pdf
5. Котлер Ф. Основы маркетинга. Краткий курс – М.: Издат. дом «Вильямс», 2003, - 656 с.
6. Макконел К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика / К. Р. Макконел, С. Л. Брю ; пер. с англ. – М. : ИНФРА–М, 1999.– 974 с.
7. Основи бізнесу: навчальний посібник / Доброва Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.
8. Тэпман Л.Н. Риски в экономике: Учеб. пособие для вузов / Под ред. проф. ВА Швандара. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. - 380 с.
9. Теркел Б. Усе про них. Розвивайте свій бізнес, фокусуючись на інших . Моноліт-Bizz, 2018. – 360 с.
10. Управління бізнесом : підручник [електронне видання] / К.Є. Орлова. – Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2019. – 319 с.

Допоміжна література

1. Антипов К.В. Основы рекламы: учебник. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2009. – 328 с.
2. Савицька Н.Л., Синицина Г.А. Олініченко К.С. Рекламний менеджмент: навчальний посібник. – Харків: видавництво Іванченко, 2015. – 169 с.
3. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / О. М. Сумець ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. – Харків : ХНУВС, 2021. – 208 с.
4. Тертичка В.В. Стратегічне управління : підручник / Валерій Тертичка. - Київ : “К.І.С.”, 2017. - 932 с.
5. International business [Text] : adjusting to new challenges and opportunities / ed. F. McDonald [a.o.]. - New York, New York : Palgrave, 2002. - XV, 318 p.
6. "Integrated business structures: models, processes, technologys", international scientific conference (2016 ; Chisinau). International scientific conference Integrated business structures: models, processes, technologys [Текст] : proc. of the conf. : November 25th, 2016, Chisinau / Moldova state univ., Fac. of economic sciences. - Chisinau : Baltija publ., 2016. - 211 p.
7. "The modern trends in the development of business social responsibility", international scientific conference (2017 ; Lisbon). International scientific conference "The modern trends in the development of business social responsibility" [Текст] : proc. of the conf. : May 19th, 2017 / Nova Univ., Nova school of business and economics. - Lisbon ; Rīga : Baltija publ., 2017. - 286 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Господарський кодекс України [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України про зовнішньоекономічну діяльність [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
3. Інтернет-портал для управлінців. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/interview/>
4. Кодекс України з процедур банкрутства [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
5. Кузьмін О.Є. Франчайзинг [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://westudents.com.ua/knigi/191-franchayzing-kuzmn-o.html>
6. Податковий кодекс України [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Political Risk Services . – Режим доступу: <http://www.prsgroup.com/about-us/our-two-methodologies/prs>)
8. Business Environment Risk Index . – Режим доступу <http://www.beri.com/Publications/BRS.aspx>

9. 2016 Political Risk Map [electronic resource] / Aon . – Mode of access:
<http://www.aon.com/chile/attachments/RiskMap2016.pdf>
10. Our methodologies [electronic resource] / Euler Hermes Group. – Mode of access:
<http://www.eulerhermes.com/economic-research/our-methodologies/Pages/methodologies.aspx>
11. Geopolitical Threats for the Year Ahead: Marsh’s Political Risk Map 2016 [electronic resource] / MARSH, January 2016. – Mode of access:
<http://www.dn.pt/DNMultimedia/DOCS+PDFS/Political%20Risk%20Map%2001-2016.pdf>
12. Country risk map [electronic resource] / Euler Hermes Group. –
<http://www.eulerhermes.com/economic-research/country-risks/Pages/country-reports-risk-map.aspx#country-reports>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2182>) проводиться виконання письмових завдань із самостійної роботи студента.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти **залік дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Основи бізнесу», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2182>